

ZBORNÍK MÚZEUM
SLOVENSKEHO ANDREJA
NÁRODNÉHO KMEŤA
MÚZEA V MARTINE

ANNALES
MUSEI
NATIONALIS
SLOVACI

ROČNÍK
XIV – 2017

KMETIANUM

VYDALO SLOVENSKE NÁRODNÉ MÚZEUM

OBSAH

Úvodom (<i>Bendík, Andrej</i>).....	5
Introduction (<i>Bendík, Andrej</i>).....	16
Spoločenské vedy	
<i>Both, Marek – Zachar, Tomáš</i> : Príspevok k osídleniu Turca v dobe kamennej	20
<i>Nevizánsky, Gabriel – Šalkovský, Peter – Zachar, Tomáš</i> : Archeologický výskum v Slovenskom Pravne. Príspevok k poznaniu metalurgie medi v období eneolitu	37
<i>Benediková, Lucia – Tirpák, Ján</i> : Predmety z bieleho kovu z Plešovice pri Blatnici	48
<i>Bendík, Andrej</i> : Revízia nápisov z jaskýň Remová, Mažarná a Lôm vo Veľkej Fatre	59
<i>Ruttkay, Juraj</i> : Umelecké školstvo v Žilinskom samosprávnom kraji s dôrazom na his- tóriu hudobného školstva v Martine a vo Vrútkach	78
<i>Zelinová, Hana – Straka, Michal</i> : Osobnosti Františka Šmakala a Ivy Šmakalovej	105
Prírodné vedy	
<i>Kliment, Ján – Očka, Stanislav</i> : Príspevok k poznaniu rozšírenia nepôvodných druhov cievnatých rastlín v Národnom parku Veľká Fatra	115
<i>Očka, Stanislav – Bernátová, Dana</i> : Vresoviská v podhorí pohoria Žiar na juhozápad- nom okraji Turčianskej kotliny	131
<i>Kučera, Peter</i> : Doplnky k údajom o rozšírení niektorých cievnatých rastlín Veľkej Fatre z okolia Dulíc	145
<i>Škovirová, Katarína – Tomčík, Róbert</i> : Aktuálne poznatky o fragmentoch mokrad'ovej vegetácie Silavy v intraviláne Martina	155
<i>Žiak, Matej</i> : Pošvatky (Plecoptera) povodia Blatnického potoka (Národný park Veľká Fatra)	168
<i>Straka, Vladimír</i> : Nové invázne druhy hmyzu v začínajúcom miléniu v Turčianskej kotlině a priľahlých pohoriach	176
<i>Hlôška, Ladislav – Astaloš, Boris</i> : Drobné zemné cicavce (Eulipotyphla, Rodentia) mestskej zelene mesta Martin	184
Recenzie	
<i>Hlôška, Ladislav</i> : Príroda Turca – inovatívny expozičný počín	206
Správy	
<i>Bendík, Andrej</i> : Z činnosti SNM v Martine – Múzea Andreja Kmeťa v rokoch 2014 – 2016	209
<i>Bendík, Andrej</i> : From activities of the SNM in Martin – the Musuem of Andrej Kmet' in 2014 – 2016	219
<i>Škovirová, Katarína</i> : Dokument o počiatku budovania rybníkov v Mošovciach	226
<i>Pet'ová, Anna</i> : Izabela Textorisová a jej knižná pozostalosť v zbierkach SNM v Martine	235
<i>Bendík, Andrej</i> : Nové jaskyne vo Veľkej Fatre – správa z výskumu	240
<i>Tomčík, Róbert</i> : Vzácne a chránené huby v meste Martin a blízkom okolí	248
Jubileá	
<i>Halmová, Mária</i> : Ema Goldpergerová, prvá kustódka národopisných zbierok Slovenského národného múzea (1907 – 1917). 100. výročie úmrtia	251

NOVÉ JASKYNE VO VEĽKEJ FATRE – SPRÁVA Z VÝSKUMU

ANDREJ BENDÍK

Výskum povrchového a podzemného krasu sa uskutočňuje v rámci plnenia vedecko-výskumnej úlohy „Monitoring abiotických zložiek prírody stredného Slovenska s prihliadnutím na oblasť regiónu Turiec, cieľ d) speleologický a paleontologický výskum krasu Veľkej Fatry, Malej Fatry, pohoria Žiar“ s dobou riešenia od 1. januára 2015 do 31. decembra 2019. Z dôvodu prípravy novej expozície Príroda Turca v Múzeu Andreja Kmeťa sa výskum v roku 2015 neuskutočnil. V roku 2016 bol uskutočnený povrchový prieskum záverečnej časti ľavého brehu potoka v Gaderskej doline v časti na Lôm, Piesky v časti Úloh, v doline Vlkanová (Selenec), v úvodných častiach Dedošovej doliny v oblasti Salaš, Plavá a Dedošová, pričom bolo vykonané zameranie novoobjavených jaskýň a vyhotovená bola fotodokumentácia abiotických javov danej oblasti. Ďalší povrchový výskum sa uskutočnil v oblasti Kráľova studňa – Križna a Ostredok, v jaskyni Horná Túfna v Túfnej doline za účelom zhodnotenia stavu možného výskumu (známe historické paleontologické nálezisko). Niekoľko terénnych výskumov bolo zameraných na výkopové práce v jaskyni M-1, odstraňovaný bol zával vo vchode vstupného portálu, odobrané boli nájdené osteologické zvyšky. Urobená bola fotodokumentácia historických nápisov v jaskyni Lôm, ich zakreslenie a spôsob zakreslenia a uskutočnené boli výkopové práce v jaskynných sedimentoch v možných častiach postupu. Z jaskynných sedimentov boli odobrané nájdené osteologické zvyšky. Vykonaný bol povrchový prieskum v okolí obce Podhradie, v Hlavnej doline, doline Šindelňa a v oblasti kóty Viecha. Uskutočnila sa obhliadka jaskyne Remová vo V svahu Plešovice kvôli zisteniu skutkového stavu zachovania historických nápisov zo 17. storočia.

Z lokality Previs pod Úlohami bol odobratý črepový materiál, ktorý bol odovzdaný na spracovanie Mgr. M. Bothovi, archeológovi SNM v Martine. Uskutočnené bolo zameranie „Jaskyne Vojena Ložeka“ – pracovný názov.

Pri výskumoch v danom období boli nájdené a zamerané štyri jaskyne, a to jaskyne Salaš 1, Salaš 2 (Bendík, 2017), Jaskyňa pod Viechou a Jaskyňa Vojena Ložeka.

Jaskyňa pod Viechou

Jaskyňa sa nachádza v Hlavnej doline ústiacej do obce Podhradie, v oblasti kóty Viecha, v nadmorskej výške 913 m n. m (obr. 1). Má pomerne široký, ale nízky vchod (5 x 1,8 m), orientovaný na J (obr. 2). Jaskyňa je vytvorená v tmavosivých lavicovitých podhradských vápencoch gutensteinského typu, ktoré tvoria izolované ostrovčeky v podloží ramsauských dolomitov (stredný trias). Jaskyňa má pomerne jednoduchý priamy priebeh, pričom je zachovaná proporcionalita väčšej šírky a nižšieho stropu